

Către: dl Viorel GARAZ,
Secretar de Stat al Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării

Copie: Eduard ȚUGUI,
*Șef al Direcției politici de atragere a investițiilor și dezvoltare industrială
al MDED*

Nr. 144-24/SD din 21 Noiembrie 2024

Ref.: *Proiectul Hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea Schemei de ajutor de stat regional pentru întreprinderile din Zonele Economice Libere din Republica Moldova*

Stimate dle Viorel Garaz,

Asociația Businessului European (EBA Moldova) vă adresează cele mai înalte considerațiuni și apreciază deschiderea Ministerului pentru un dialog constructiv și continuu. Urmare a consultării proiectului Hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea Schemei de ajutor de stat regional pentru întreprinderile din Zonele Economice Libere din Republica Moldova, intervenim cu unele propuneri și obiecții.

În conformitate cu prevederile art. 13 alin (2) din Legea nr. 440/2001 în redacție de până la modificările conform LP212 din 31.07.2024 / MO355-357/15.08.24 art. 543 /:

[(2) În cazul în care sunt adoptate legi noi care înrăutățesc condițiile de activitate a rezidenților în ceea ce privește regimurile vamal, fiscal și alte regimuri prevăzute de legile referitoare la activitatea zonelor libere, rezidenții sunt în drept, pe parcursul unei perioade de 10 ani, dar care nu va depăși termenul de funcționare a zonei libere concrete, să activeze conform prevederilor legilor în vigoare până la data punerii în aplicare a noilor legi. Această normă se va aplica activității desfășurate de rezidenți în cadrul proiectelor investiționale înregistrate până la adoptarea legii noi.]

Având în vedere modificările legislative (LP212 din 31.07.2024 / MO355-357/15.08.24 art. 543 / în vigoare din 15.08.2024) atât în art. 13 alin. (2) din Legea nr.440/2001 cât și în art. 49 din Codul Fiscal al Republicii Moldova nr. 1163/1997, și anume:

[(2) Facilitățile aferente impozitului pe venit prevăzute la alin. (1) se acordă până la data de 1 iulie 2034, dar fără depășirea termenului de funcționare a zonei economice libere, persoanelor fizice sau juridice înregistrate în calitate de rezident al zonei economice libere până la data de 31 decembrie 2023, în funcție de mărimea investițiilor realizate până la 1 iulie 2024. Modalitatea de acordare a facilităților fiscale respective se stabilește de Guvern prin schema de ajutor de stat regional pentru întreprinderile din zonele economice libere, în conformitate cu actele normative adoptate de Consiliul Concurenței și cu respectarea următoarelor condiții:

a) întreprinderile au încheiat un contract cu administrația zonei economice libere până la data de 31 decembrie 2023 și semnează un act adițional cu privire la cuantumul ajutorului de stat în conformitate cu prevederile schemei de ajutor de stat;

b) sunt eligibile cheltuielile ce țin de investițiile în active corporale și necorporale, localizate în zonele economice libere din Republica Moldova și înregistrate în evidențele întreprinderii;

c) intensitatea maximă a ajutorului de stat acordat în baza schemei de ajutor de stat regional, calculată ca procent din valoarea cheltuielilor eligibile, nu va depăși pragul de 50%.]

Aceste modificări înrăutățesc condițiile de activitate ale rezidenților în ceea ce privește regimul fiscal. Respectiv, **rezidenții sunt în drept**, pe parcursul unei perioade de 10 ani, **să activeze conform prevederilor legilor în vigoare până la data punerii în aplicare a modificărilor sus menționate**. Deci, 15.08.2024 + 10 ani, termenul de activare în conformitate cu prevederile legislative în redacție de până la modificările conform LP212 din 31.07.2024 va fi până în 15.08.2034.

În acest context, **proiectul HG cu privire la aprobarea Schemei de ajutor de stat regional pentru întreprinderile din Zonele Economice Libere din Republica Moldova**, care prevede perioada de valabilitate a schemei până la data de 01.07.2034, efectiv aceeași perioadă pentru care se aplică garanția de stat, **nu poate avea un caracter obligatoriu pentru întreprinderile din ZEL**.

Respectiv, **întreg proiectul HG cu privire la aprobarea Schemei de ajutor de stat regional pentru întreprinderile din Zonele Economice Libere din Republica Moldova trebuie să fie reformulat, urmând ca să fie respectat caracterul benevol de aplicare a schemei respective**.

Criterii de eligibilitate:

a. **Punctul 12 alin. (1)** - Unul dintre criteriile de eligibilitate este ca întreprinderile să reușească să semneze cu administrația ZEL un acord adițional până la data de 31.12.2024. Ținând cont de etapa proiectului HG și de necesitatea: (1) transmiterii solicitării privind acordarea ajutorului de stat regional; (2) analizei criteriilor de eligibilitate de către furnizor; (3) transmiterii unei înștiințări către administratori; și (4) implicării juriștilor pentru elaborarea/consultarea acordului adițional ce urmează a fi semnat între administrația ZEL și agentul economic, termenul indicat este mult prea restrâns.

Nu este corect ca termenul pentru încheierea acordului adițional și pentru transmiterea cererii de ajutor de stat regional să fie același. Sugerăm modificarea acestui punct, de exemplu, cu sintagma: „[...] și au semnat actul adițional prevăzut la pct. 25 în termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentei HG.”

b. **Punctul 12 alin. (5)** - Nu este clar ce se întâmplă cu companiile care au un litigiu activ cu Consiliul Concurenței, adică există o decizie a Consiliului Concurenței („CC”), dar compania nu este de acord cu legalitatea acesteia. Deși e o situație specifică, având în vedere durata lungă a litigiilor și stabilirea ședințelor de judecată la intervale de peste 6 luni (factori în afara controlului companiilor și al CC), este incorect ca o companie să fie considerată neeligibilă pentru această perioadă.

Considerăm necesar actualizarea acestui punct astfel: „Nu fac obiectul unui ordin de recuperare în urma unei decizii anterioare a Consiliului Concurenței privind declararea unui ajutor de stat ca fiind ilegal și incompatibil, sau, în cazul în care solicitantul a fost vizat de o astfel de decizie, aceasta trebuie să fi fost deja executată și ajutorul integral recuperat, inclusiv dobânda aferentă. Dacă decizia CC privind declararea unui ajutor de stat ca fiind ilegal și incompatibil face obiectul unui litigiu în curs, aceasta va fi considerată suspendată și nu va fi luată în calcul la analiza criteriilor de eligibilitate până la încheierea procesului de judecată.”

1. **Calculul intensității** – menționăm o greșeală de tipar la pct. 15. Apare un fel de “circular reference”: „**15**. Intensitatea maximă a ajutorului de stat regional, calculată conform **pct. 15** nu va depăși de 50%.”. Deci cum e posibil pct. 15 să facă referire la pct. 15?

2. **Modalitatea de acordare a ajutorului de stat:**

a) Punctul 18 – Este o greșeală de tipar; există și aici o referință circulară, pct.18 la fel face referire la pct. 18, ceea ce e non sens;

b) Punctul 23 – Se include termenul de 31.12.2024. Având în vedere stadiul proiectului de HG și lipsa modelului de cerere, sugerăm modificarea termenului cu sintagma: “*Solicitarea prevăzută la pct. 22 poate fi transmisă furnizorului în termen de 3 luni de la intrarea în vigoare a prezentei HG.*”

c) Punctul 24 – Ar fi util să fie stabilit un termen pentru analiza cererii de către furnizor, având în vedere că agenții economici au termene stricte (de ex. 30 zile calendaristice), corelând astfel cu termenele din pct. 23 și pct. 12(1).

d) Punctul 25 alin.(8) – Referința nu a fost actualizată corect, și anume nu lit. c) ci pct.3).

3. **Obligațiile furnizorului** – La pct. 29 (5) lipsește un cuvânt, ceea ce afectează claritatea frazei.

4. De asemenea, se necesită clarificarea procedurii care va determina menținerea investițiilor, prin specificări concrete a procedurii și care va fi metoda de calcul a 50% din investiție.

1. **Comentarii aferente proiectului de act-aditional la contractul cu ZEL:**

a. **Articolul 2:** “*Rezidentul confirmă că, până la data de 01.07.2024, a realizat investiții în active corporale și necorporale în valoare totală de [suma investiției] USD, conform proiectului investițional aprobat în Anexa nr.1 la Contractul încheiat cu administrația zonei economice libere până la data de 31 decembrie 2023*” - sugerăm reformularea acestui articol, pentru ca:

i. valoarea de facto a investițiilor efectuate de rezidenții ZEL depășește cu mult valoarea inițială a proiectului investițional inclusă în contractul semnat cu ZEL. Rezidenții ZEL nu semnează acorduri adiționale cu ZEL de fiecare dată când se efectuează investiții, pentru ca de obicei acestea se referă la același proiect, același gen de activitate, iar investițiile ulterioare sunt determinate de creșterea capacității/ modernizarea echipamentelor, etc.

ii. agenții economici nu păstrează evidența contabilă în USD, deci ar trebui stabilit expres la care curs se recalculează valoare în USD, sau, să fie inclusă valoare în MDL. Ținând cont că facilitățile fiscale se calculează la fel în MDL, menționarea sumei investiției în MDL ar exclude problema diferențelor de curs.

Pentru a reduce din ambiguitatea art. 2, **sugerăm următoarea formulare:** “*Rezidentul confirmă că, până la data de 01.07.2024, a realizat investiții în active corporale și necorporale în valoare totală de [suma investiției] MDL*”.

b. **Articolul 3:** “*Administrația și Rezidentul recunosc faptul că, până la data de 01.07.2024, suma ajutorului de stat acordat sub forma reducerii impozitului pe venit se ridică la [suma ajutorului de stat] MDL*” - sugerăm reformularea acestui articol, pentru ca declarația privind impozitul pe venit (VEN12) poate fi corectată/ modificată, respectiv și valoarea ajutorului

de stat utilizat până la 01.07.2024 se poate modifica. Pentru a nu fi necesar de resemnat Acordul Adițional cu ZEL, **sugerăm următoarea formulare:** “Administrația și Rezidentul recunosc faptul că suma ajutorului de stat acordat sub forma reducerii impozitului pe venit până la data de 01.07.2024 se stabilește în baza Declarațiilor privind impozitul pe venit depuse de agentul economic la autoritățile fiscale”

c. **Articolul 4:** “Intensitatea ajutorului de stat acordat în cadrul prezentei scheme până la data de 30.06.2024 este de [intensitatea ajutorului]%, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare și cu condițiile stabilite în schema de ajutor de stat aprobată” - sugerăm reformularea acestui articol (în conformitate cu revizuirea sugerată pentru articolul 3) **după cum urmează:** “Rezidentul își asumă obligația de a monitoriza ca intensitatea ajutorului de stat de care a beneficiat să nu depășească plafonul maxim de 50% prevăzut în legislația în vigoare”.

2. Comentarii adiționale aferente Proiectului HG

a. Comentariile aferente proiectului de act-adițional la contractul cu ZEL menționate mai sus urmează a fi preluate și în proiectul HG, specific în **articolul 25** în care se stabilește conținutul Acordului adițional cu ZEL.

b. Articolul 25 pct. 8 și Articolul 33 pct. 1 - “obligația beneficiarului de a menține investiția ale cărei costuri au fost stabilite conform literei c), pentru o perioadă de cel puțin 5 ani, în cazul întreprinderilor mari, sau de cel puțin 3 ani, în cazul întreprinderilor mici și mijlocii (ÎMM), începând de la data semnării actului adițional prevăzut la pct. 25” - această condiție este abuzivă și contravine modelelor de business pentru mai mulți agenți economici, în special pentru companiile din domeniul automotive. Practica în multinaționalele ce activează în domeniul automotive este să realoce echipamente între companiile din grup în dependență de proiect, capacități, necesități etc. De obicei aceste decizii se decid la nivel de grup și companiile locale nu au influență asupra acestor decizii, respectiv, menținerea echipamentelor care sunt la bilanț la 01.07.2024 pe o perioadă de 5 ani nu este realizabilă din câteva considerente:

i. Echipamentul se poate defecta/ pot fi solicitări din partea clientului de a schimba echipamentul vechi pe unul mai performant/etc., respectiv, în condițiile formulării actuale Rezidentul ZEL ar fi obligat să utilizeze suprafețe extinse din spațiul întreprinderii pentru păstrarea echipamente nefuncționale/învechit. Adițional, agentul economic va fi lipsit de posibilitatea de a vinde echipamentele care nu mai sunt necesare și, astfel să reducă pierderile din casări de echipamente.

ii. Finalizarea unui proiect și atragerea unui proiect nou în domeniul automotive înseamnă de obicei schimbarea echipamentului în proporție de peste 60 la sută – deci agenții economici nu pot să păstreze atât echipamentul vechi, cât și să procure echipament nou atât din considerente de spațiu, cât și costuri.

Sugerăm ca alternativă să fie setat ca compania să monitorizeze în dinamică nivelul investițiilor efectuate și, respectiv, să fie ajustată spre reducere valoarea ajutorului de stat în dependență de vânzările de echipamente care au fost incluse în baza de calcul la semnarea Acordului Adițional.

De exemplu, compania X are la 01.07.2024 investiții în valoare de MDL 1 milion; valoarea maximă a ajutorului de stat calculată la data semnării Acordului Adițional cu ZEL este de MDL 500 000.

Pe parcursul anului 2025, compania vinde echipamente achiziționate înainte de 01.07.2024 a căror valoare contabilă este de MDL 200 000; respectiv, la 31.12.2025 compania va recalcula valoarea maximă a ajutorului de stat după cum urmează: (MDL 1 000 000- MDL 200 000) * 50% = MDL 400 000.

Achizițiile de echipamente nu vor avea impact asupra acestui calcul – acestea urmează a fi supuse normelor noi privind schema de ajutor de stat regional.

De asemenea, sunt necesare clarificări privind următoarele aspecte:

- În caz că am compania a realizat investiții în perioada de activitate anterioară semnării acordului, însă a avut și a vândut/transferat/casat din acele mijloace fixe pe parcursul anilor de activitate precedenți, în cazul dat cum va fi posibilă respectarea prevederilor pct. 25, subpct 8. Pe parcursul acestor ani mijloacele fixe au circulat, componența lor s-a schimbat. Deci, la momentul analizei investiției se pune accent pe procurări, dar în cazul dacă au fost vânzări în perioada anterioară.
- Dacă un beneficiar eligibil nu dorește/nu reușește semnarea Acordului cu ZEL până la 31.12.24, se vor aplica prevederile art. 49, a) din Codul Fiscal? iar pentru anul de gestiune 2024, 2025 etc., cota stabilită a impozitului pe venit nu se va reduce cu 50% ca și pentru rezidenți ZEL conform art 49, a)? Adică, în caz de nesemnare a acordului se va purcede la cota impozitului în condiții generale de 12%, impozit pe venit pentru anul 2024 și deja pentru anii care urmează?

Cu înaltă considerațiune,

Mariana RUFA
Director Executiv

Document semnat electronic. Pentru verificarea semnăturii a se accesa: <https://msign.gov.md>